

เจตคติของนักกฎหมายเกี่ยวกับพยานหลักฐานในการตายของบุคคลเกิดจาก การฆ่าตัวตายหรืออุกฉัตรกรรม

เพิ่มพร ตุทานนท์¹ และณรงค์ กุณินเทศ²

วันได้รับบทความ: 21 มกราคม 2563 วันแก้ไข: 28 กุมภาพันธ์ 2563 วันยอมรับเผยแพร่: 28 เมษายน 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาเจตคติของ ทนายความ และอัยการที่มีต่อคดีฆ่าตัวตายหรืออุกฉัตรกรรม 2) เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ ทนายความ และอัยการต่อคดีฆ่าตัวตายหรืออุกฉัตรกรรม และ 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการสืบสวนสอบสวนคดีฆ่าตัวตายหรืออุกฉัตรกรรมของบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยทำการสัมภาษณ์บุคลากรที่มีบทบาทหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนเมื่อมีเหตุการณ์ตายเกิดขึ้น โดยกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ทนายความ จำนวน 5 ราย และอัยการ จำนวน 5 ราย ผลการวิจัยพบว่า 1) เจตคติของ ทนายความ และอัยการ ที่มีต่อคดีฆ่าตัวตายหรืออุกฉัตรกรรม ส่วนใหญ่จะเป็นงานที่ต้องใช้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ควรนำทั้ง 2 อย่างมาบูรณาการร่วมกัน คือ ต้องเอาทั้งหลักปฏิบัติในการสืบสวนมาผนวกกับหลักการทางวิทยาศาสตร์ และเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องควรจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับด้านนิติวิทยาศาสตร์ 2) ปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานพบว่า ปัญหาในทางปฏิบัติ คือการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและการขาดแคลนทางด้านเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพและทันสมัย 3) ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ ของการนำนิติวิทยาศาสตร์ แต่ละหน่วยงานควรมีนโยบายการทำงานร่วมกันทำงานอย่างเร่งด่วนและมีประสิทธิภาพ มีเครื่องมือที่พร้อมและมีประสิทธิภาพและทันสมัย และมีการสัมมนา ร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวน แพทย์นิติเวช ทนายความ อัยการ พนักงานฝ่ายปกครอง พร้อมกับชี้แนวทางการทำงานร่วมกันในเรื่องการแชร์และเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกันอย่างไม่จำกัดและครอบคลุมความคิดซึ่งกันและกัน และจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ

คำสำคัญ : เจตคติ นักกฎหมาย การฆ่าตัวตาย อุกฉัตรกรรม

¹ นักศึกษาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขานิติวิทยาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (ผู้ประพันธ์บรรณกิจ)

² อาจารย์พิเศษคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Lawyers' Attitude towards the Evidence of Death in Cases of Suicide or Being Murdered

Pheomphon Duthanon¹ & Narong Kulnides²

Received: January 21, 2020 Revised: February 28, 2020 Accepted: April 28, 2020

Abstract

This research aims to examine: 1) attitudes of lawyers and prosecutors towards suicide or murder cases; 2) problems arisen from practices and performance of the officers, including lawyers and prosecutors, on the justice process; and 3) factors affecting the success of these officers in adopting forensic science to solve the problems related to the investigation of suicide or murder cases. This research utilized a qualitative research approach. Data were collected through the use of in-depth interviews with 10 key informants including 5 lawyers and 5 prosecutors. The research findings showed that 1) based on the attitudes of the lawyers and the prosecutors, dealing with suicide or murder cases required the integration of theories and practices, meaning that the investigation practices needed to be integrated with science principles. Besides, related officers needed to have forensic science knowledge; 2) in terms of the problems, lack of personnel who have knowledge and experiences and lack of efficient and modern equipment were the main problems; 3) factors affecting the success of the application of forensic science included: (i) policies that encouraged an immediate and efficient cooperation between related personnel; (ii) sufficient, efficient, and modern equipment; (iii) seminars between inquiry officers, forensic physicians, lawyers, prosecutors, and administrative officers where guidelines for a cooperation in terms of unlimited information sharing and linking and working without being controlled were identified; and (v) sufficient budget.

Keywords: Attitude, Lawyers, Suicide, Murder

¹ Graduate student in Master of Science (Forensic Science) Faculty of Science and Technology, Suansunandha Rajabhat University (Corresponding author)

² Special lecturer at Faculty of Science and Technology, Suansunandha Rajabhat University

บทนำ (Introduction)

เนื่องจากปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นกับสังคมปัจจุบัน ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด และปัญหาอื่นๆ ทำให้ป็นทอนความสุขสงบของประชาชนและความมั่นคงเรียบร้อยของสังคมและประเทศชาติ โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับคดีความในการสืบสวนสอบสวน หรือคดีสะเทือนขวัญอาชญากรรมรุนแรง เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องใช้ความพยายามในการสืบสวนและติดตามผู้กระทำความผิดมาทำการฟ้องร้องต่อศาลซึ่งนอกจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำการสืบสวนสอบสวนจะต้องมุ่งเน้นรวบรวมพยานหลักฐานในทุกๆด้าน ทั้งการหาพยานและบุคคลสำคัญในที่เกิดเหตุตลอดรวมถึงการนำพยานหลักฐานการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ในทุกๆด้านที่เกี่ยวข้องมาทำการตรวจวิเคราะห์จะสามารถบอกแนวทางที่จะสืบหาตัวผู้กระทำความผิดไปในทิศทางที่ถูกต้องเพื่อช่วยสนับสนุนงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อให้บรรลุถึงจุดประสงค์ในการตรวจพิสูจน์การกระทำความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหาภายใต้กฎหมาย

ซึ่งในปัจจุบันคดีเกี่ยวกับการฆ่าตัวตายและคดีฆาตกรรม ดูเหมือนจะเป็นข่าวที่ประชาชนและหน่วยงานหลายๆฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมให้ความสำคัญและมีการติดตามอย่างต่อเนื่องว่าผู้ที่กระทำการฆ่าตัวตายและคดีฆาตกรรมนั้น จะผ่านขั้นตอนการสอบสวน ขั้นตอนการพิจารณาคดี จนถึงขั้นตอนการได้รับการลงโทษอย่างไรและสถานใด ความสนใจของประชาชนต่ออาชญากรรมและการลงโทษผู้กระทำความผิดได้ถูกถ่ายทอดผ่านทางสื่อมวลชน (ศิริประภา รัตตัญญู, 2550) เนื่องจากคดีเกี่ยวกับการฆ่าตัวตายและคดีฆาตกรรม ในข้อเท็จจริงมีบ่อยครั้งที่พบว่าการตายของบุคคลจำนวนมากพบ่าถูกฆาตกรรม ซึ่งการมุ่งค้นหาความจริงนั้นจำเป็นต้องอาศัยพยานและหลักฐานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ สถานที่เกิดเหตุและสถานที่ที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ โดยอาศัยประสบการณ์และกระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์ (Forensic Science) บนพื้นฐานและความเป็นธรรมชาติของเหตุการณ์ สถานที่ หรือพยานหลักฐานนั้นๆ เพื่อปะติดปะต่อเรื่องราวที่เกิดขึ้นจนได้ ข้อเท็จจริง ของเหตุการณ์แล้วจึงนำบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หรือข้อกฎหมาย มาปรับให้เข้ากับข้อเท็จจริงเพื่อดำเนินการตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบทที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆต่อไป ความสำคัญของการค้นหาความจริงเกี่ยวกับสาเหตุการตายของบุคคล การดำเนินการตามกฎหมายในการพิสูจน์การตายของบุคคลตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือการชันสูตรพลิกศพ แนวทางการรวบรวมและพิจารณาพยานหลักฐานเกี่ยวกับการพิสูจน์การตายของบุคคล การพิจารณาเกี่ยวกับการฆาตกรรม การฆ่าตัวตาย อันเป็นการค้นหาความจริงทางอาญาอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับสาเหตุการตายของบุคคล

ซึ่งความสำคัญของการค้นหาความจริงเกี่ยวกับสาเหตุการตายของบุคคลในกรณีที่มีความตายของบุคคลเกิดขึ้น การแสวงหาพยานหลักฐานจากศพผู้ตายและรายละเอียดต่างๆที่เกี่ยวข้องกับบริเวณสถานที่เกิดเหตุที่พบศพ หรือสถานที่อื่นที่เกี่ยวข้อง และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง สามารถทำให้การพิสูจน์ความจริงได้กระจ่างชัดว่าผู้ตายเป็นใคร และมีสาเหตุการตายอย่างไร การตายนั้นเกิดจากการกระทำความผิดทางอาญาหรือไม่ อันเกี่ยวกันโดยตรงถึงสิทธิประโยชน์ ความรับผิดชอบ และหน้าที่ต่างๆ ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ตายหรือผู้อื่น เช่น การรับโทษของบุคคลที่ทำให้ตาย ทรัพย์สิน มรดก เป็นต้น การค้นหาความจริงเกี่ยวกับสาเหตุการตายของบุคคลจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งทั้งต่อผู้ตายและผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่ในสังคม ตัวอย่างของคดีที่เกิดจาก

ปัญหาในการชันสูตรพลิกศพแล้วมีผลกระทบในประเด็นอื่นๆดังกล่าวมาแล้ว เช่น คดีการเสียชีวิตของนายห้างทอง ธรรมวิวัฒน์ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นต้น ซึ่งสามารถสะท้อนถึงความสำคัญของการชันสูตรพลิกศพได้เป็นอย่างดี ตามประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญาเมื่อปรากฏแน่ชัดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลใดตายโดยผิดธรรมชาติหรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน จะมีการชันสูตรเพื่อหาสาเหตุการตาย

เมื่อมีการชันสูตรเพื่อหาสาเหตุการตาย ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่สำคัญขององค์กรและบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้แก่ พนักงานสอบสวนหรือตำรวจ ทนายความ อัยการ และผู้พิพากษา เป็นต้น เพื่อค้นหาสาเหตุการตายที่แท้จริงว่าฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรมเพื่อใช้ในการดำเนินการทางกฎหมาย ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเจตคติของนักกฎหมาย ซึ่งเป็นบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในงานวิจัยครั้งนี้จะศึกษาจาก ทนายความ และอัยการผู้ ที่มีเจตคติต่อคดีฆ่าตัวตายและคดีถูกฆาตกรรม เพื่อใช้เป็นแนวทางสนับสนุนการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาเจตคติของ ทนายความ และอัยการ ที่มีต่อคดีฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรม
2. เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ ทนายความ และอัยการ ต่อคดีฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรม
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการสืบสวนสอบสวนคดีคดีฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรมของบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเจตคติ

ความหมายของเจตคติ (Attitude) เป็นเรื่องที่สำคัญมากทางจิตวิทยาสังคม เพราะพฤติกรรมทางสังคมที่บุคคลแสดงต่อกันและกันจะเป็นไปในลักษณะที่เป็นทางบวกหรือทางลบนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับเจตคติของแต่ละบุคคล ซึ่งเจตคติจะเป็นเครื่องชี้แนวทางให้บุคคลกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง

เจตคติหมายถึง ความรู้สึกที่ค่อนข้างถาวรต่อสิ่งเร้า (สิ่งของ เหตุการณ์, สถานการณ์, ประสบการณ์ ฯลฯ) ที่เรารู้จักหรือเข้าใจแล้วมีแนวโน้มให้เรามีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความรู้สึกนั้น เจตคติประกอบด้วย

1. ทิศทาง ได้แก่บวก (+) หรือ ลบ (-) ชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดี ฯลฯ
2. ความเข้มข้น ได้แก่ เจตคติที่มีมากน้อยเพียงใด เช่น มีเจตคติที่ดีเป็นอย่างมากต่อการแสดงความเกรงใจผู้อื่น
3. ขอบเขต ได้แก่ เจตคติที่มีแผ่ขยายอิทธิพลถึงสิ่งอื่น หรือไม่หรือมีขอบเขตกว้างหรือแคบมากน้อย
4. ระยะเวลา ได้แก่ ความยาวนาน หรือความคงทนของเจตคติ

1.1 องค์ประกอบของเจตคติ บุคคลจะสร้างเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งได้ จะต้องอาศัย องค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (Cognitive Component)
2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component)
3. องค์ประกอบด้านแนวโน้มที่จะกระทำ (Action Tendency Component)

1.2 ลักษณะของเจตคติ

1. เจตคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้กันได้ ถ่ายทอดได้
2. เจตคติเปลี่ยนแปลงได้ บางเรื่องอาจเปลี่ยนง่าย แต่บางเรื่องเปลี่ยนยากขึ้นอยู่กับความผูกพันทางจิตใจ
3. มีอิทธิพลต่อการกระทำพฤติกรรม กล่าวคือเจตคติจะให้การสนับสนุนหรือไม่สนับสนุนพฤติกรรมนั้น
4. เจตคติเป็นสิ่งที่วัดได้ ประเมินได้ ชอบมากหรือชอบน้อย ชอบไม่ชอบ พอใจไม่พอใจ เป็นต้น

2. ความหมายของคำว่านักกฎหมาย

นักกฎหมาย หมายถึง ผู้ที่ใช้ความรู้ทางกฎหมายเป็นวิชาการประกอบการงานที่ตนปฏิบัติในสาขาต่าง ๆ เป็นคำรวมความถึงผู้ประกอบกรงานทางกฎหมายทุกประเภท ไม่เฉพาะผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับศาล ซึ่งอาจแยกได้ดังนี้

2.1 ทนายความ

ทนายความ เป็นวิชาชีพทางกฎหมายแขนงหนึ่ง ในแต่ละประเทศอาจมีศัพท์เรียกทนายแตกต่างกัน เช่น barrister-at-law หรือ attorney หรือ solicitor ซึ่ง barrister-at-law จะหมายถึงทนายความที่ว่าความในศาล ส่วน solicitor จะเป็นที่ปรึกษาทนายความที่ไม่ได้ว่าความ ในอเมริกาจะเรียกทนายความว่า attorney หรือ lawyer ซึ่งว่าความได้ และเป็นทนายความเพียงประเภทเดียว บางครั้งมีผู้แปลคำว่า lawyer ว่านักกฎหมาย แต่ในประเทศไทย ทนายความสามารถรับปรึกษาปัญหาทนายความและว่าความได้ โดยผู้จะเป็นทนายความ ต้องสอบใบอนุญาตว่าความจากสภาทนายความก่อน ขณะที่บางประเทศ ทนายความต้องจบเนติบัณฑิตย์

ทนายความออกเป็น 2 ชั้น คือ ทนายความชั้นหนึ่งและทนายความชั้นสอง ซึ่งต่างกันตรงที่ทนายความชั้นหนึ่ง สามารถว่าความในศาลได้ทั่วราชอาณาจักร ส่วนทนายความชั้นสองมีสิทธิว่าความในศาลในเขตจังหวัด ตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาต ทนายความในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นทนายความชั้นหนึ่ง ทนายความมีความสำคัญในการดำเนินคดีในศาล ไม่ว่าจะเป็นการฟ้องร้อง การว่าความแก้ต่าง การซักถาม คำพยาน คุณสมบัติของทนายความส่วนใหญ่จะต้องมีความรู้ 2 ด้านใหญ่ๆ คือ ต้องมีความรู้ด้านกฎหมายเป็นอย่างดี และต้องมีศิลปะในการว่าความเป็นอย่างดี เพราะบางคนมีแต่ความรู้ด้านกฎหมาย แต่ขาดไหวพริบ ปฏิภาณในการว่าความ ผู้นั้นก็ไม่สามารถเป็นทนายความที่ดีและเก่ง

ทนายความจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม เพราะเข้ามาว่าความแก้ต่างให้แก่คู่ความไม่ว่าจะเป็นโจทก์หรือจำเลยก็ตาม ทนายความเป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่งเพราะถือว่าเป็นผู้รู้กฎหมายที่คอยทำหน้าที่เป็นตัวแทนในการดำเนินคดีในศาลซึ่งการกระทำของทนายความในศาลมีผลเท่ากับคู่ความทำเอง

2.2. อัยการ

อัยการคือทนายแผ่นดิน หรือนักกฎหมายให้แก่รัฐ เป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินคดีอาญาในนามของรัฐ และสามารถมอบอำนาจหน้าที่ให้แก่พนักงานอัยการผู้ได้บังคับบัญชาได้ สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ที่ใช้อำนาจกึ่งตุลาการ ดังนั้นสำนักอัยการสูงสุดจึงมีฐานะเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ รับผิดชอบสั่งคดีขึ้นสู่ศาลและว่าความ เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของประชาชนและรัฐตามหลักนิติรัฐ

พนักงานอัยการ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งดำเนินคดีต่อจากพนักงานสอบสวน เมื่อพนักงานสอบสวนได้สอบสวนคดีเสร็จแล้ว ก็จะส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการ เพื่อฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลต่อไป พนักงานอัยการจึงเปรียบเสมือนทนายของ แผ่นดิน มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีในนามของรัฐ

3. ความหมายของนิติวิทยาศาสตร์

นิติวิทยาศาสตร์ (Forensic Science) มาจากคำว่า นิติ+วิทยาศาสตร์ ฉะนั้น นิติวิทยาศาสตร์ จึงหมายถึง การนำวิทยาศาสตร์ทุกสาขามาประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์แห่งกฎหมาย ซึ่งประโยชน์แห่งกฎหมายในที่นี้ได้แก่

1. ประโยชน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ในเรื่องการออกกฎหมาย
2. ประโยชน์ของการคลี่คลายปัญหาและการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีความเพื่อผลในการบังคับใช้กฎหมายและการลงโทษ

3.1 การจำแนกประเภทของวิทยาศาสตร์

1. วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ (Natural Science) เป็นเรื่องของสิ่งที่มีความแท้จริงตลอดเวลา วิชาที่อยู่ในวิทยาศาสตร์ธรรมชาตินี้จะเป็นพวกวิทยาศาสตร์ธรรมชาติได้แก่ วิชาเคมี (Chemistry) วิชาชีววิทยา (Biology) และวิชาฟิสิกส์ (Physic)

2. วิทยาศาสตร์ประยุกต์ (Apply Science) เป็นสิ่งที่นักวิทยาศาสตร์นำมาประยุกต์เพื่อพัฒนาประโยชน์แก่มวลมนุษย

ดังนั้นนิติวิทยาศาสตร์จึงจำแนกออกได้เป็น 2 แบบตามการจำแนกของตามหลักการจำแนกทางวิทยาศาสตร์กล่าวคือ

1. นิติวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ (Natural Forensic Science) ได้แก่ วิชาพิสูจน์หลักฐาน (Criminalistics) รวมถึงการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุซึ่งจะกล่าวอย่างละเอียดในลำดับต่อไป

2. นิติวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (Apply Forensic Science) โดยการนำองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในสาขาต่างๆ มาประยุกต์ใช้ให้ทันต่อกระบวนการยุติธรรม ดังนั้นนิติวิทยาศาสตร์ในประเภทนี้ประกอบด้วยหลากหลายสาขายกตัวอย่างเช่น

2.1) นิติเวชศาสตร์ (Legal Medicine หรือ Forensic Medicine) หมายถึงวิชาแพทยที่เกี่ยวกับกฎหมายและยังรวมถึงวิชากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทางการแพทย์ และการประกอบวิชาชีพของแพทย์ด้วย ซึ่งขอบเขตของวิชานิติวิทยาศาสตร์ในปัจจุบันจึงกว้างขวางมาก

2.2) นิติวิศวกรรมศาสตร์ (Forensic Engineering) ตามปกติอาชีววิศวกรรมจะศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีทางคณิตศาสตร์ร่วมกับวิทยาศาสตร์เพื่อประโยชน์ของมนุษย์ การใช้ความคิดในทางสร้างสรรค์ และการแก้ไขปัญหาต่างๆ แต่ยังมีวิศวกรอีกกลุ่มหนึ่งที่มีหน้าที่ในการนำความรู้และประสบการณ์ทางวิศวกรรมศาสตร์มาใช้เพื่อเป็นประโยชน์แห่งกฎหมายคำร้องส่วนใหญ่ มักจะเป็นทางด้านพิจารณาข้อพิพาททางด้านแพ่งของคู่กรณีทั้ง 2 ฝ่าย นานๆ ครั้งจึงมีความจำเป็นต้องให้ความรู้ทางด้านนี้ เพื่อประโยชน์ในทางคดีอาญาบ้างผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมนั้นจะต้องสร้างชื่อเสียง และเป็นที่ยอมรับในสาขาของตนเอง ก่อนที่จะได้รับฐานะผู้เชี่ยวชาญทางวิศวกรรมศาสตร์ในกระบวนการยุติธรรมปัญหาที่นิติวิศวกรรมจะให้ความช่วยเหลือได้นั้นมีมากพอกับจำนวนสาขาวิชาที่อยู่ในหลักสูตรศึกษาของมหาวิทยาลัยได้แก่ การศึกษาถึงพฤติการณ์ความล้มเหลวของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม จนเป็นเหตุให้ผู้บริโภคได้รับความเสียหาย การศึกษาเกี่ยวกับต้นเหตุต่างๆ ที่เกิดขึ้นว่าควรเป็นการรับผิดชอบของผู้ใด การศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุของเพลิงไหม้ ลักษณะการลุกลาม และสาเหตุของการระเบิด เป็นต้น

2.3) นิติทันตวิทยา (Forensic Odontology) เป็นการนำความรู้ทางด้านทันตแพทยศาสตร์หรือทันตวิทยามาใช้ในกระบวนการยุติธรรมเช่น การตรวจพิสูจน์ฟันในสถานที่เกิดเหตุเครื่องบินตก โดยนำมาเปรียบเทียบกับฟิล์มเอกซเรย์จากประวัติการทำฟันของผู้เสียชีวิต เพื่อยืนยันว่าผู้ตายเป็นใคร

2.4) นิติเภสัชวิทยา (Forensic Pharmacology) เป็นการนำความรู้ทางด้านยามาใช้ในกระบวนการยุติธรรมเช่น ยาพิษต่างๆ ยาที่มีผลต่อจิตและระบบประสาท และยาที่เป็นอันตรายถึงชีวิต เป็นต้น

2.5) นิติมานุษยวิทยา (Forensic Anthropology) เมื่อมีการค้นพบโครงกระดูกที่ต้องสงสัยว่าเป็นมนุษย์หรือไม่ ณ ที่ใด โอกาสที่ใช้นักวิทยาศาสตร์ที่อยู่สาขามานุษยวิทยานั้นมีมากเลยทีเดียวที่จะเห็นชัดได้แก่ การเกิดกรณีอุบัติเหตุซึ่งมีผู้เคราะห์กรรมเป็นจำนวนมากและอาจไม่ทราบจากสภาพร่างกายที่หลงเหลืออยู่ว่าเป็นผู้ใดบ้างเช่น กรณีภัยพิบัติที่ประเทศไทย นักมานุษยวิทยาจึงมีบทบาทเป็นอย่างมากเพราะไม่เพียงแต่เป็นผู้ยืนยันการตายเท่านั้นต้องระบุให้ชัดเจนด้วยว่าเป็นใคร เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับสินไหมทดแทนประกอบการฟ้องร้องทางแพ่งหรือการจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สิน การจดทะเบียนสมรสใหม่ เป็นต้น บุคคลที่ทำหน้าที่นี้มักจะเป็นนักมานุษยวิทยาในสาขาวิชาการตรวจวิเคราะห์เกี่ยวกับกระดูก โครงร่างของมนุษย์ โดยเริ่มต้นศึกษาจากมนุษย์สมัยดึกดำบรรพ์เป็นต้นมานับเป็นประโยชน์อย่างมากในการสืบสวนสอบสวน

2.6) นิติกีฏวิทยา (Forensic Entomology) เป็นการศึกษาถึงแมลง หนอนที่เกี่ยวกับคดี เช่น การพิสูจน์แมลงในศพ ซึ่งจะนำไปสู่ระยะเวลาในวงจรชีพ และทำให้ทราบเวลาการตายโดยประมาณของศพได้

4. ความหมายของการฆ่าตัวตาย

การฆ่าตัวตายหรืออัตวินิบาตกรรม (Suicide) ซึ่งเป็นคำประสมมาจากคำว่าอัตต (Sui) หมายถึงตัวตนเอง (Self) ผสมกับวินิบาต (Caedere) หมายถึงการทำลายการฆ่า (To Kill) และกรรมหมายถึงการกระทำ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2539)

สรุป ได้ว่าการฆ่าตัวตายหมายถึงการที่บุคคลมีความคิดและพฤติกรรมทำร้ายตนเองมุ่งหวังให้ตนเองจบชีวิตลงด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้ตนเองหลุดพ้นจากปัญหาหรือความคับข้องใจที่รุนแรงในชีวิตส่วนการพยายามฆ่าตัวตายหมายถึงการที่บุคคลมีความคิดและพฤติกรรมทำร้ายตนเองด้วยวิธีการต่างๆ ยังไม่ถึงแก่ชีวิต พฤติกรรมการฆ่าตัวตาย

4.1 สาเหตุการฆ่า

การฆ่าเป็นการแสดงออกของพฤติกรรมก้าวร้าวอย่างหนึ่ง ซึ่งอยู่ภายใต้อิทธิพลของสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม เช่นเดียวกับพฤติกรรมอื่นๆ ซึ่ง พอล โบฮันแนน (มณฑิพดาราตีศักดิ์, 2527:41-45; อ้างอิงจาก Paul Bohannan n.d.) ได้กล่าวไว้ในการศึกษาเกี่ยวกับการฆ่าในสังคมแอฟริกาว่า เนื่องจากความแตกต่างในวัฒนธรรมของสังคมที่แตกต่างออกไปทำให้การศึกษาสาเหตุหรือปัจจัยที่นำไปสู่การฆ่าเป็นเรื่องที่ยุกยักซับซ้อนและยากแก่การทำความเข้าใจ

4.2 ปัจจัยที่นำไปสู่การฆ่า

สาเหตุและปัจจัยที่นำไปสู่การฆ่า มีมูลเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์โดยตรงกับสาเหตุของการตายอยู่ 3 ประเด็น คือ

1. อิทธิพลของสังคมและวัฒนธรรม อันเป็นสภาพแวดล้อมต่อผู้กระทำและเหยื่อผู้ถูกกระทำ เป็นปัจจัยที่ต้องทำความเข้าใจและให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก เนื่องจากเป็นข้อมูลที่ทำให้เข้าใจสภาพสังคมและวัฒนธรรมนั้น รวมถึงลักษณะทางประชากรของกรณีฆ่าและสาเหตุการฆ่าในระดับต่างๆ เช่น ลักษณะของการฆ่า อาวุธและวิธีการที่ใช้ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำผิดและสภาพสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างคู่อริ และปัจจัยเสริมที่นำไปสู่การฆ่า เป็นต้น

2. การฆ่าที่เหยื่อเป็นต้นเหตุเป็นรายละเอียดย่อยมาจากข้อแรกซึ่งมีความสำคัญ อยู่ไม่น้อย เนื่องจากตัวผู้กระทำผิดและเหยื่อผู้ถูกกระทำเป็นองค์ประกอบหลักของการฆ่าในการพิจารณาและวิเคราะห์ถึงปัญหาจึงไม่สามารถมองข้ามประเด็นนี้ไปได้

3. มูลเหตุจูงใจด้านจิตวิทยา เป็นการศึกษาในแนวลึกโดยเน้นถึงความกดดันที่หาทางออกมาในรูปของการฆ่าโดยวิเคราะห์ถึงปัญหาทางด้านจิตใจของผู้ฆ่า เพื่อค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของการฆ่า

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality Research) ผู้วิจัยเน้นการใช้วิธีการวิเคราะห์ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ ตำรา วิทยานิพนธ์ งานวิจัย บทความ วารสารต่างๆ รวมทั้งสัมภาษณ์

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อศึกษาเจตคติของพนักงานสืบสวนสอบสวนและตรวจพิสูจน์ ทัศนคติ อัยการและ ผู้พิพากษา ที่มีต่อคดีฆาตกรรมหรือถูกฆาตกรรม

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นการสัมภาษณ์ในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ โดยการใช้ประเด็น/แนวคำถามกว้างๆเพื่อกระตุ้นให้คู่สนทนาเล่าเรื่องราวอย่างมีเป้าหมาย ผู้สัมภาษณ์มักมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ถูกสัมภาษณ์ในลักษณะเป็นคู่สนทนา ใช้ทักษะการสื่อสาร สร้างการสนทนาอย่างมีเป้าหมายโดยมีขั้นตอนการสัมภาษณ์เชิงลึกดังนี้

1. สร้างบรรยากาศ ทักทายกับผู้ให้ข้อมูล
2. ชี้แจง แนะนำตัว/อธิบายวัตถุประสงค์การวิจัย/แจ้งผู้ให้ข้อมูลทราบว่าผู้ให้ข้อมูลนั้นมีความสำคัญอย่างไร

3. ดำเนินการสนทนาตามประเด็นวิจัย

4. ปิดการสนทนา ก่อนยุติการสนทนา ควรย้ำถึงการรักษาความลับ และขออนุญาตติดต่อกลับมาในกรณีต้องการข้อมูลเพิ่มเติม

2.1 ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ

การวิจัยเรื่องเจตคติของนักกฎหมายเกี่ยวกับการฆาตกรรมหรือถูกฆาตกรรมผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญคือ บุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ ทัศนคติ อัยการ ซึ่งประกอบด้วย

1. ทัศนคติ จำนวน 5 ราย
2. อัยการ จำนวน 5 ราย

2.2 วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ

ผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญโดยทำการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ปฏิบัติหน้าที่ระดับผู้บังคับการและมีประสบการณ์ในการทำงาน 15 ปีขึ้นไป

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่องเจตคติของนักกฎหมายเกี่ยวกับการฆาตกรรมหรือถูกฆาตกรรมผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือในการวิจัยโดยมีประเด็นคำถามในการวิจัยดังนี้

1. ทัศนคติ และอัยการ มีเจตคติต่อคดีฆาตกรรมหรือถูกฆาตกรรมอย่างไรบ้าง
2. ปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานของบุคลากร และ แนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นการสืบสวนคดีฆาตกรรมหรือถูกฆาตกรรม ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม ต่อคดีฆาตกรรมหรือถูกฆาตกรรม
3. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการสืบสวนสอบสวนคดีฆาตกรรมหรือถูกฆาตกรรมของบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

4 การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากแบบสัมภาษณ์ที่สร้างไว้เป็นไปตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้นเมื่อนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการสัมภาษณ์ ซึ่งถือเป็นแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Source) และใช้มาตรการตรวจสอบความน่าเชื่อถือโดยใช้เทคนิคสามเส้าแล้ว ผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ จากนั้นจึงนำมาประมวลและใช้วิธีวิเคราะห์และตีความเนื้อหาที่เชื่อมโยงความสอดคล้องเนื้อหา โดยยึดหลักการวิเคราะห์ข้อมูล/เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การตอบคำถามในการวิจัย รวมถึงการใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ช่วยในการนำเสนอเนื้อหาเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ มีความชัดเจนเป็นรูปธรรมและเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ยิ่งขึ้น

ผลการวิจัย (Results)

จากการสัมภาษณ์คุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มเป้าหมาย คือบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม พบว่า เป็นชายทั้งหมด จำนวน 10 คน โดยมีอายุเฉลี่ยที่ 50-59 ปี มีสถานภาพสมรสแล้ว 15 คน จบการศึกษาระดับปริญญาตรี 5 คน ระดับปริญญาโท 5 คน มีอายุการปฏิบัติงานโดยเฉลี่ย 10-20 ปี และมีระยะเวลาประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่คดีฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรม โดยเฉลี่ย 5-10 ปี

1. เจตคติของนายความ อัยการ และผู้พิพากษาที่มีต่อคดีฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรม

จากการสัมภาษณ์เจตคติของ นายความ และอัยการ ที่มีต่อคดีฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรมของกลุ่มเป้าหมายทั้ง 10 คนสรุปผลการสัมภาษณ์ได้ดังนี้

1.1 นายความ

คดีการฆ่าตัวตายและการฆาตกรรมผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวว่า นายความจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับโดยตรง เพราะถ้ามีการตายแบบมีเงื่อนงำของญาติพี่น้องและยังสงสัยในคำวินิจฉัยของพนักงานสอบสวนหรือสืบสวนว่าเป็นการตายโดยฆ่าตัวตาย นายความอาจได้รับให้คำปรึกษาข้อสงสัยกับญาติของเหยื่อ แล้วนายความย่อมเข้ามาตามเอกสารสอบถามกับพนักงานสอบสวนสืบสวน เอกสารจากนิติเวชว่าการตายเป็นการตายโดยถูกฆาตกรรมหรือฆ่าตัวตาย มีผลชัดเจนออกแบไหน มีเหตุจูงใจในการตายหรือไม่หรือมีข้อสงสัยว่าถูกฆาตกรรมหรือฆ่าตัวตาย

นายความได้ประสบปัญหาในด้านนี้โดยเห็นว่าส่วนใหญ่พนักงานสอบสวนหรือสืบสวนทำงานล่าช้าและละเอียดไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และมีเหตุสงสัยว่ามีการวิ่งเต้นเรื่องการตายหรือไม่ ย่อมเห็นหลายคดีที่ออกสื่อ ด้วยความสงสัยและนายความนำมาร้องเรียนหน่วยงานต่างๆที่ไม่ใช่ผู้รับผิดชอบคดีโดยตรง หรือมีการฟ้องร้องหมอตราชพิสุจน์หรือพนักงานตำรวจบ่อยครั้งโดยนายความ ซึ่งถ้ามีนักนิติวิทยาศาสตร์เข้ามาร่วมในการแสวงหาความจริงย่อมดีเพราะจะได้ให้ความเห็นตามที่ศึกษามาทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ อาจเป็นความเห็นแย้งหรือความเห็นชอบด้วยเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ การทำงานล่าช้าไม่รอบคอบของพนักงานสืบสวนสอบสวน นายความย่อมเข้ามาเร่งผลทางคดีได้ แต่ถ้ามีนิติวิทยาศาสตร์จะทำให้ ผลกระจำมากขึ้น

และเพื่อประกอบการพิจารณาของผลทางคดี เพื่อศาลหรือชั้นอัยการจะมีข้อมูลที่มีประสิทธิภาพเพื่อผลประโยชน์ของเหยื่อและญาติเหยื่อ

1.2 อัยการ

อัยการคือเจ้าหน้าที่รับการแต่งตั้งให้ประจำอยู่ตามศาล ซึ่งเป็นผู้แทนของสังคมมีอำนาจและหน้าที่ดำเนินการในนามของสังคมให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของสาธารณะ เป็นผู้ฟ้องร้องคดีดำเนินคดี และจัดให้มีการปฏิบัติตามคำพิพากษา แต่อัยการไม่ได้มีอำนาจหน้าที่จำกัดเฉพาะอยู่แต่ในการดำเนินคดีในศาลเท่านั้น ยังมีอำนาจหน้าที่ต่างๆทั้งในทางอาญา ทางระเบียบวินัย และทางด้านการปกครองต่างๆ อีกหลายประการ โดยเฉพาะการฆ่าตัวตายและการฆาตกรรม ถ้าเป็นคดีอาญาอัยการจะมีอำนาจในการสอบสวนคดีในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายคดีชั้นผู้ใหญ่กิจการของตำรวจฝ่ายคดี โดยในเขตศาลชั้นต้นจะอยู่ในความอำนวยการของอัยการประจำศาลชั้นต้น ซึ่งอัยการมีอำนาจรับคำร้องทุกข์และคำกล่าวโทษ อัยการศาลชั้นต้นอาจทำการสอบสวนความผิดที่มีโทษ

ด้วยหลักการสอบสวนเบื้องต้น ชั้นแรกเพื่อนำสู่กระบวนการของกฎหมายคือพนักงานสอบสวนสืบสวน เมื่อมีเหตุแจ้งพบศพผู้ตาย พนักงานสอบสวนสืบสวนต้องรีบไปพื้นที่เกิดเหตุและโดยหลักสากล ต้องกันเขตพื้นที่เกิดเหตุและตรวจสอบหาพยานหลักฐานเพื่อนำมาสู่การหาพยานและวิเคราะห์และต้องไปโดยรวดเร็วเพื่อไม่ให้วัตถุพยานหลักฐานต่างๆ สูญหายไป แนวคิดของพนักงานสอบสวนสืบสวนมีความรู้พอสังเขป แต่ปัจจุบันมีการศึกษาด้านนิติวิทยาศาสตร์มากขึ้นและมีผู้เชี่ยวชาญมากขึ้นเพื่อนำมาร่วมการค้นหาข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป และเพื่อให้บุคคลภายนอกได้ทราบอย่างชัดเจนถึงเหตุผลของการตรวจโดยไม่มีข้อโต้แย้ง และทางอัยการอาจจะต้องตรวจศพเบื้องต้นเพื่อเห็นสภาพจริงและป้องกันการวิงแค้นคดีประกอบกับการพิจารณาด้วย ฉะนั้นการที่พนักงานสอบสวนสืบสวนปัจจุบันออกไปทำงาน ควรมีนักนิติวิทยาศาสตร์เข้าร่วมเพื่อความโปร่งใสและร่วมแสวงหาข้อเท็จจริงได้มากขึ้นจนปราศจากข้อสงสัย

2. ปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานของบุคลากร และ แนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นการสืบสวนคดีฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรม ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม ต่อคดีฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรม

2.1 ทัศนคติ

ปัจจุบันมีหน่วยงานนิติวิทยาศาสตร์เข้ามาช่วยแก้ปัญหาให้งานกระจ่างและช่วยให้ทัศนคติต่อผู้คดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเรื่องจับแพะ, เรื่องการตายโดยอำพรางคดีโดยหวังผลประโยชน์, เรื่องเขม่าปืน, ลายนิ้วมือแฝง, ดีเอ็นเอ และอื่นๆที่ทางตำรวจอาจจะประมาทในการเก็บวัตถุพยานต่างๆ การเก็บพยานเหล่านี้สามารถให้ทัศนคติช่วยเหลือเหยื่อหรือญาติเหยื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพได้

แนวทางแก้ไขคงต้องให้ผู้ใหญ่เห็นความสำเร็จของกระบวนการเป็นหลัก นโยบายให้ร่วมกันทำงานอย่างเร่งด่วนและมีประสิทธิภาพ เครื่องมือพร้อม ไปในทิศทางเดียวกัน จะได้ประโยชน์แก่เหยื่อและญาติเหยื่อ การร่วมการทำงานต้องไม่มีข้อสงสัยใดๆ จะได้มีรายงานแนวเดียวกันไม่ขัดกันได้ ทัศนคติสามารถนำมาเป็นพยานซักในคดีได้เพื่อหาข้อเท็จจริง ถ้าเป็นคดีศพถูกฆาตกรรม

2.2 อัยการ

จากการสัมภาษณ์อัยการส่วนใหญ่มองว่า ปัญหาที่เกิดในการปฏิบัติหน้าที่สืบสวนสอบสวนในคดีฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรม การเข้าสถานที่เกิดเหตุล่าช้าอาจเป็น การเดินทางอาจจะมีภารกิจ แต่การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสืบสวนสอบสวนน่าจะมีส่วนรับผิดชอบโดยตรง และปัจจุบันก็ยังมีหน่วยงานนิติวิทยาศาสตร์ผลิตนักนิติวิทยาศาสตร์ออกมาจำนวนมาก ที่มีประสิทธิภาพและความสามารถเพื่อร่วมค้นหาข้อเท็จจริงในการตายว่าฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรม และนำเสนอขบวนการพิจารณาของอัยการและศาลต่อไป

แนวทางแก้ปัญห ของการสืบสวนสอบสวนของพนักงานตำรวจในอนาคตอาจจะต้องมีการแก้กฎหมายอย่างเร่งด่วน ให้มีนักนิติวิทยาศาสตร์ ประจำเขตและภาคพร้อมปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับเจ้าพนักงานสอบสวนสืบสวนของตำรวจและนักนิติเวช ที่ร่วมแสวงหาหลักฐานที่เกิดเหตุร่วมกันเพื่อลดข้อครหาต่อประชาชนทั่วไป โดยความมีเหตุมีผลจากการตายโดยถูกฆาตกรรมหรือฆ่าตัวตายชัดเจนมากขึ้น แล้วจะได้นำเสนอชั้นอัยการพิจารณาต่อไป

3. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการสืบสวนสอบสวนคดีฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรมของบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

3.1 หน่วยงาน

จากการสัมภาษณ์หน่วยงานส่วนใหญ่มองว่าปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการสืบสวนสอบสวนคดีฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรมนั้น ปัจจุบันการสืบสวนสอบสวนคดีฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรม มีรูปแบบการตรวจสอบหาพยานหลักฐานด้านนิติวิทยาศาสตร์ และมีการพิสูจน์ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ที่แม่นยำและถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และมีกฎหมายมารับรองอย่างชัดเจน ดังนั้นจะเป็นแนวทางที่ดีถ้าเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะ ร่วมกันแรงร่วมใจกันปฏิบัติหน้าที่ไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ขัดแย้งซึ่งกันและกัน ไม่แย่งกันทำงาน มีการแชร์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อรูปคดี

3.2 อัยการ

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการสืบสวนสอบสวนคดีฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรมของอัยการ จากการสัมภาษณ์ส่วนใหญ่มองว่า ความสำเร็จของนักนิติวิทยาศาสตร์ในปัจจุบัน มีกฎหมายรองรับความน่าเชื่อถือ และควบคุมการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนสืบสวนไม่ให้ออกนอกกรอบนอกทางเสมือนตัวอย่างในคดีต่างๆที่มีการวิงวอนที่เห็นเป็นประจำในอดีต ในเรื่องการหาพยานหลักฐานเกี่ยวกับการตาย เพื่อมาวินิจฉัยการตายอาจจะเป็นเพื่อประโยชน์ของผู้มีประโยชน์ในการตายนั่นๆ เช่น เรื่องรับมรดก หรือ การได้เงินประกันชีวิตหรืออื่นๆ ปัจจัยทางปัญหาทางนิติวิทยาศาสตร์นั้นยังมีกฎหมายน้อยมากในการร่วมกันหาพยานและแสวงหาพยานในสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งบางครั้งปัญหาล่าช้าจากพนักงานสืบสวนสอบสวนซึ่งในความเป็นจริงควรต้องเร่งรีบมาที่เกิดเหตุให้เร็วที่สุด เพื่อหาพยานในที่เกิดเหตุและพยานบุคคล รวบรวมให้ได้มากที่สุด แต่ถ้ามีนักนิติวิทยาศาสตร์ร่วมด้วยก็ จะมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น ละมีการคานอำนาจเกิดขึ้น ระหว่างเจ้าพนักงานตำรวจกับนักนิติวิทยาศาสตร์และ

นักนิติเวช ซึ่งจะได้ทำงานร่วมกันโดยมีข้อเท็จจริงที่ชัดเจน เพื่อนำสู่ขบวนการชั้นอัยการต่อไป และสู่ขบวนการของศาลต่อไป

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย (Conclusion and Discussion)

จากการสัมภาษณ์เจตคติของ ทนายความ และอัยการ ที่มีต่อคดีฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรมของกลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่จะมองว่าเป็นงานที่ต้องใช้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และนำทั้ง 2 อย่างมาบูรณาการร่วมกัน คือ ต้องเอาทั้งหลักปฏิบัติในการสืบสวนมาผนวกกับหลักการทางวิทยาศาสตร์และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับด้านนิติวิทยาศาสตร์ ปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานพบ ปัญหาในทางปฏิบัติ คือการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและการขาดแคลนทางด้านเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพและทันสมัย ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนิติวิทยาศาสตร์ แต่ละหน่วยงานควรมีนโยบายการทำงานร่วมกันทำงานอย่างเร่งด่วนและมีประสิทธิภาพ มีเครื่องมือที่พร้อมและมีประสิทธิภาพและทันสมัย และมีการสัมมนาาร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวน แพทย์นิติเวช อัยการ พนักงานฝ่ายปกครอง พร้อมกับชี้แนวทางการทำงานร่วมกันในเรื่องการแชร์และเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกันอย่างไม่จำกัดและครอบงำความคิดซึ่งกันและกัน และจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ

คดีการฆ่าตัวตายและคดีถูกฆาตกรรม ในการสืบสวนสอบสวนเพื่อพิสูจน์สาเหตุต้องอาศัยการทำงาน ofเจ้าหน้าที่ในหลายหน่วยงาน เช่น พนักงานสืบสวนสอบสวน เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน และแพทย์นิติเวช เป็นต้น เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงในการนำไปพิจารณาคดีในชั้นศาล ซึ่งได้แก่ ทนายความ อัยการ และผู้พิพากษา โดยส่วนใหญ่พฤติการณ์ในการกระทำความผิดได้รับการพัฒนาทั้งคดีแพ่งและคดีอาญาที่ยากแก่การที่จะนำตัวผู้กระทำความผิดมารับโทษได้ ซึ่งกระบวนการยุติธรรมต้องมีการพัฒนา เพื่อให้เกิดความเท่าทันและนำตัวผู้กระทำความผิดมารับโทษ บทบาทของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์จึงเป็นบทบาทที่สำคัญในการในการพิจารณาคดีว่าเป็นการการฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรม ในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ หรือในการพิสูจน์ ความบริสุทธิ์ของบุคคลเพื่อให้ไม่ต้องรับโทษโดยไม่เป็นธรรม หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ คือการนำหลักนิติวิทยาศาสตร์ หรือการนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ทุกสาขามาประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์ของการคลี่คลายปัญหาและการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีความ เพื่อผลในการบังคับใช้กฎหมายและการลงโทษ ซึ่งในการปฏิบัติงานต้องอาศัยความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจากการสัมภาษณ์เจตคติของทนายความและอัยการมองว่า ปัญหาที่พบในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องพบว่า เจ้าหน้าที่ยังขาดความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ และด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอ อุปกรณ์และเครื่องมือในการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ และปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางและความเชี่ยวชาญทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ยังมีจำนวนน้อย ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตรี เหลืองพยุง ในปี 2553 ได้ทำการศึกษาบทบาท หน้าที่ตำรวจ แพทย์นิติเวช การชันสูตรพลิกศพคดีฆาตกรรม ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนปัญหาด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอ อุปกรณ์และเครื่องมือในการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ และปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรมีจำนวนน้อยและมีแนวโน้มว่าในอนาคตจะยังมีจำนวนน้อยมากยิ่งขึ้น

พยานหลักฐานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์นั้นจะเป็นพยานหลักฐานสำคัญและมีคุณค่า เพราะสามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงได้อย่างแม่นยำ แต่ก็ยังมีปัญหาข้อขัดข้องหลายประการที่ทำให้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์นั้นมิได้นำมาใช้ในกระบวนการพิสูจน์ความจริงในความผิดฐานฆ่าผู้อื่นเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการตรวจพิสูจน์ การรับฟังและชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ยังไม่เอื้อต่อการพิสูจน์ข้อเท็จจริงฉะนั้น กระบวนพิสูจน์ข้อเท็จจริงจึงต้องละเอียดรอบคอบ มิให้มีการบิดเบือนข้อเท็จจริงอันจะส่งผลร้ายต่อผู้บริสุทธิ์ หรือไม่เป็นธรรมต่อฝ่ายผู้เสียหาย

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

1. เมื่อเกิดคดีฆ่าตัวตายและฆาตกรรม สิ่งที่สำคัญคือหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ที่จะสามารถบ่งบอกถึงเจตนาของผู้กระทำ และช่วยในการตัดสินมีความยุติธรรมแก่โจทก์และจำเลย จากงานวิจัยนี้จะเป็นข้อมูลในการส่งเสริมให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคดีฆ่าตัวตายและฆาตกรรม เช่น หน่วยงาน และพนักงานอัยการ ควรเพิ่มความรู้ความเข้าใจทางด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ และให้ความสำคัญกับพยานวัตถุที่ตัวร่างกายบุคคล และในสถานที่เกิดเหตุ เพื่อจักได้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ให้กระบวนการยุติธรรมเร่งนำส่งสู่เทคโนโลยีโดยเร็ว โดยมีนักนิติวิทยาศาสตร์ร่วมกับพนักงานสอบสวนสืบสวนและนิติเวชเพื่อให้มีข้อมูลที่เป็นแนวเดียวกันและไม่มีข้อโต้แย้งกันและคานอำนาจกัน
3. สามารถให้ทนายความใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารทางราชการ พ.ศ.2540 เข้ามาใช้ในการขอเอกสารต่างๆโดยรวดเร็ว เพื่อประกอบในการต่อสู้หรือฟ้องคดี เมื่อมีเหตุไม่โปร่งใสเกิดขึ้น
4. นำนักนิติวิทยาศาสตร์เข้าสู่กระบวนการการค้นหาความจริงแสวงหาหลักฐานในเบื้องต้น เสนอข้อกฎหมายต่อผู้มีอำนาจด้วยเหตุผลและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมของประชาชน ซึ่งที่ผ่านมาจะพบปัญหาหาออกสื่อมากมายเรื่องการตาย โดยถูกฆาตกรรมหรือฆ่าตัวตาย

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมสุขภาพจิต. (2542). *คู่มือการช่วยเหลือผู้ที่มีพฤติกรรมฆ่าตัวตายสำหรับสถานบริการสาธารณสุข*. กรุงเทพมหานคร. โอเดียนสแควร์.
- งามตา วรินทร์านนท์. (2537). *จิตวิทยาสังคมพฤติกรรมรวมหมู่*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานครเอกซ์เพรสมีเดีย.
- จตุพร บานชื่น. (2533). *กิจการตำรวจไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชนสิทธิ์ ธนพัฒนากุล. (2540). *ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการใช้สืบสวนจับกุมคดีอุกฉกรรจ์ : ศึกษากรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวน กองกำกับการสืบสวนสอบสวนตำรวจนครบาลพระนครเหนือ กองกำกับการสืบสวนสอบสวนตำรวจนครบาลพระนครใต้ และกองกำกับการสืบสวนสอบสวนตำรวจนครบาลธนบุรี* มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ.

- ดร.ณิ เลิศปรีชา. (2545). *การดูแลตนเองด้านสุขภาพจิตของผู้พยายามฆ่าตัวตาย*. วิทยานิพนธ์. พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตสาขาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ไทพีศรีนิติ ภัคดีกุล. (2534). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับงานสืบสวนสอบสวน และนิติวิทยาศาสตร์* ไทพีศรีนิติ ภัคดีกุล. การสอบสวนการพิสูจน์หลักฐาน นิติวิทยาศาสตร์.เชียงใหม่ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นพมาศ ชีรวคิน. (2534). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประหยัด ลักษณะงาม. (2524). *จิตวิทยาสังคม*. กภาพสินธุ์. ประสานการพิมพ์.
- ประเวช ตันติพิวัฒนสกุล. (2546). *การฆ่าตัวตาย: การสอบสวนหาสาเหตุและการป้องกัน*. กรุงเทพมหานคร. กรมสุขภาพจิต.
- ประเวช ตันติพิวัฒนสกุล. (2551). *พลังสุขภาพจิตเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาส*. นนทบุรี: สำนักสุขภาพจิตสังคม.
- ประภา ยุทธไทร, พวงเพชร เกษรสมุทร, และวาริรัตน์ ถาน้อย (2548). *การพยาบาลจิตเวชศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- มาโนช หล่อตระกูล. (2544). *คู่มือการดูแลผู้มีปัญหาสุขภาพจิต และจิตเวชสำหรับแพทย์*. กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- _____ . (2546). *แนวทางการป้องกันการฆ่าตัวตาย*. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย.
- _____ . (2547). *ปัญหาการฆ่าตัวตาย. ระบาดวิทยาของปัญหาสุขภาพจิตและโรคทางจิตเวชในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: ลิมบราเดอร์การพิมพ์.
- มนตรี เหลืองพุง. (2553). *บทบาท หน้าที่ตำรวจ แพทย์นิติเวช การชันสูตรพลิกศพคดีฆาตกรรม*. การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตร สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยา มหาวิทยาลัยศิลปากร.